

Світова спадщина

Шекі Ханський палац

Національний історико-архітектурний
заповідник «Юхарі Баш» у Шекі

Період ханства в Азербайджані

Період ханства в Азербайджані охоплює час від середини XVIII століття до початку XIX століття, коли територія Азербайджану була розділена на кілька незалежних і напівнезалежних держав, відомих як ханства. Цей період розпочався після ослаблення та краху правління Надер-шаха Афшара в 1747 році. Місцеві правителі створили власні уряди, на чолі кожного з яких стояв хан, що керував політичними, військовими та економічними справами.

На початку XIX століття незалежність багатьох азербайджанських ханств поступово припинилася внаслідок російської експансії на Південному Кавказі. Після російсько-перських воєн 1804–1813 та 1826–1828 років території північного Азербайджану були приєднані до Російської імперії згідно з Гулістанським (1813) та Туркменчайським (1828)

Період ханства відіграв важливу роль у формуванні історичної ідентичності Азербайджану. Це був час політичної незалежності, регіонального розвитку та культурного розквіту. Багато архітектурних пам'яток, традиційних ремесел та міських форм, що сьогодні уособлюють азербайджанську спадщину, беруть свій початок саме з цього періоду.

ХАНИ

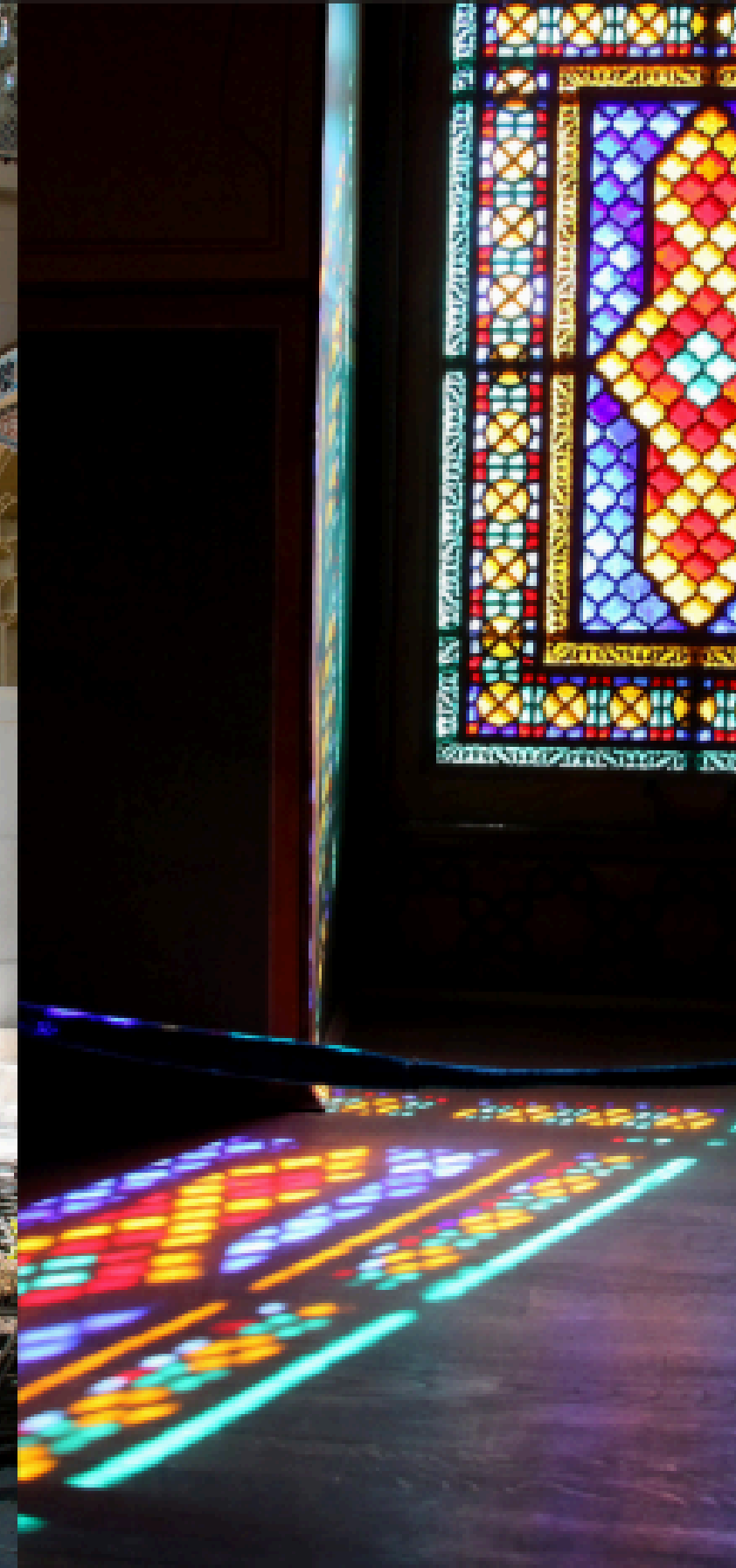
Шекінський ханство було важливим ханством, заснованим у північному Азербайджані в XVIII столітті **Хаджі Челебі-ханом**. Столиця ханства, місто Шекі, прославилося завдяки значному розвитку торгівлі, ремесел та архітектури.

Хаджі Челебі-хан був видатним державним діячем, який заснував Шекінське ханство в XVIII столітті та забезпечив незалежність регіону.

За часів правління **Мухаммеда Хусейна-хана Муштага** (1759–1780), онука Хаджі Челебі-хана, було збудовано Палац Шекінських ханів. Цей палац вважається одним із найвидатніших шедеврів азербайджанської архітектури, відомий своїми вишуканими вікнами «шебеке» (традиційні вітражні решітки) та пишно прикрашеними настінними розписами.

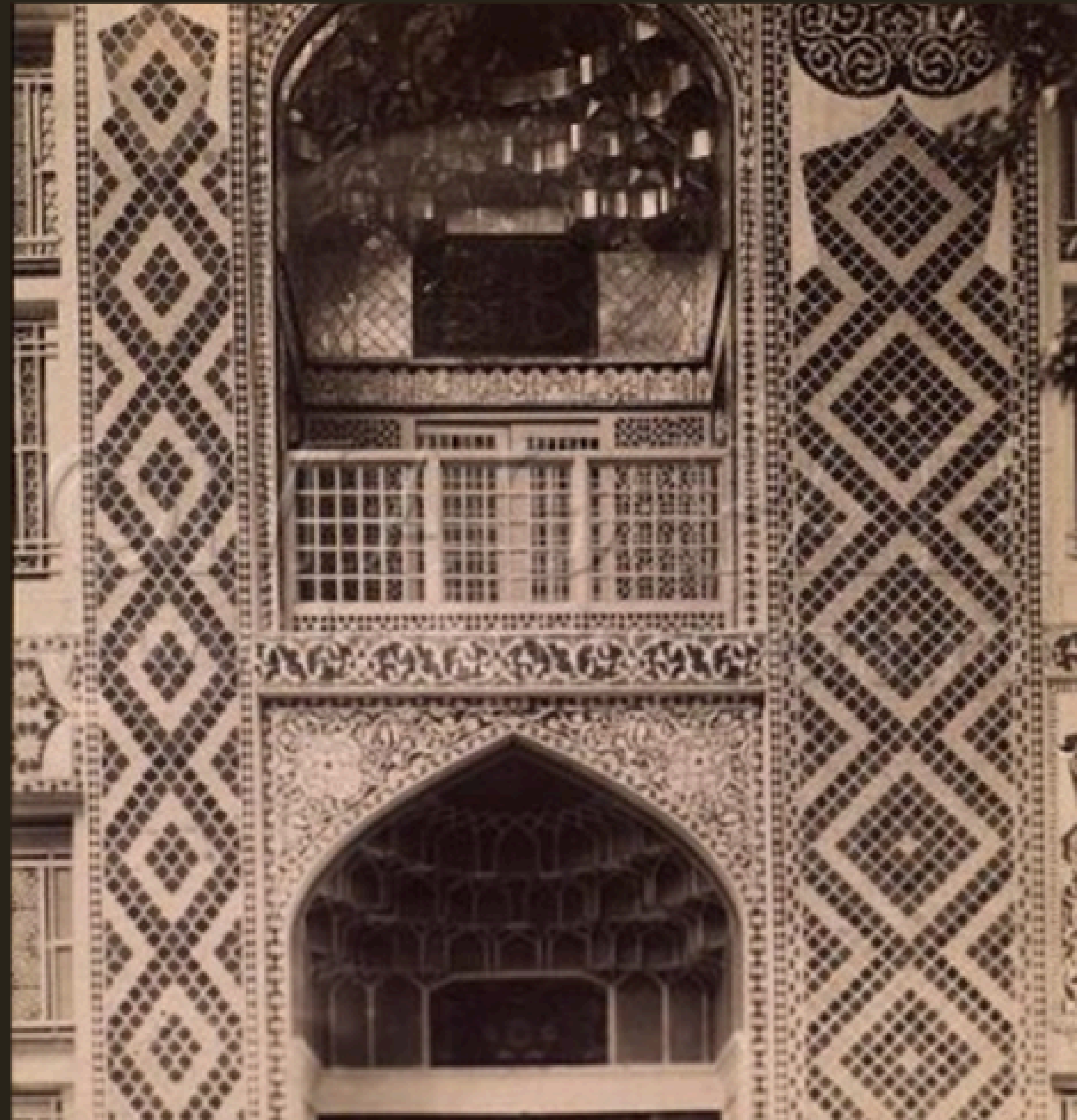
Гармонія каменю, світла та майстерності

Палац шекінських ханів був зведений з будівельних матеріалів місцевого походження. У його спорудженні майстерно поєднано такі природні елементи, як камінь, дерево та кольорове скло. Палац також є унікальним зразком архітектури, сформованим під впливом перських, східних та місцевих архітектурних традицій. Водночас на палац значний вплив справила роль регіону на Шовковому шляху. Протягом століть Шекі був важливим торговим центром, що з'єднував Схід і Захід. Рух купців, ремісників та культурних ідей вздовж Шовкового шляху вплинув на архітектурний стиль палацу, його декоративні елементи та художні традиції.

Структурне планування

Палац шекінських ханів має двоповерхову симетричну планування. Він складається з шести кімнат, чотирьох коридорів та двох іванів (відкритих склепінчастих галерей). Перший поверх використовувався переважно для господарських потреб, і лише зал «Диван» був пишно оздоблений. Верхній поверх призначався для офіційних прийомів та урочистих заходів і містив величні приймальні зали та вишукано оздоблені кімнати. У центрі обох поверхів розташований просторий зал, навколо якого розміщені інші кімнати. Ця збалансована планування вдало поєднує функціональність з архітектурною елегантністю, відображаючи вишукані принципи планування того часу.

Перший поверх

На першому поверсі палацу розташовані зал очікування, реєстратура та зал «Диван». Кожна кімната обладнана традиційним каміном (бухарі). Стіни прикрашені декоративними нішами, а дверні прорізи мають високі пороги, що відображає архітектурні особливості того періоду.

Прикраси

Настінні розписи Палацу Шекінських ханів вирізняються надзвичайним багатством та декоративним стилем. Вони містять геометричні та рослинні мотиви, а також сцени полювання та битв. Ці розписи не лише прикрашають інтер'єр палацу, надаючи йому надзвичайну художню та естетичну цінність, але й надають унікальне розуміння азербайджанської міфології та етнографії.

Другий поверх

Палата дами

The room reserved for female guests is distinguished from the other rooms by the dominant use of the color red.

Гостьова кімната

Ця кімната, де Мухаммад Гусейн Хан Муштаг приймав поетів та поважних гостей, має великі вікна шебеке з обох боків.

Кабінет Хана

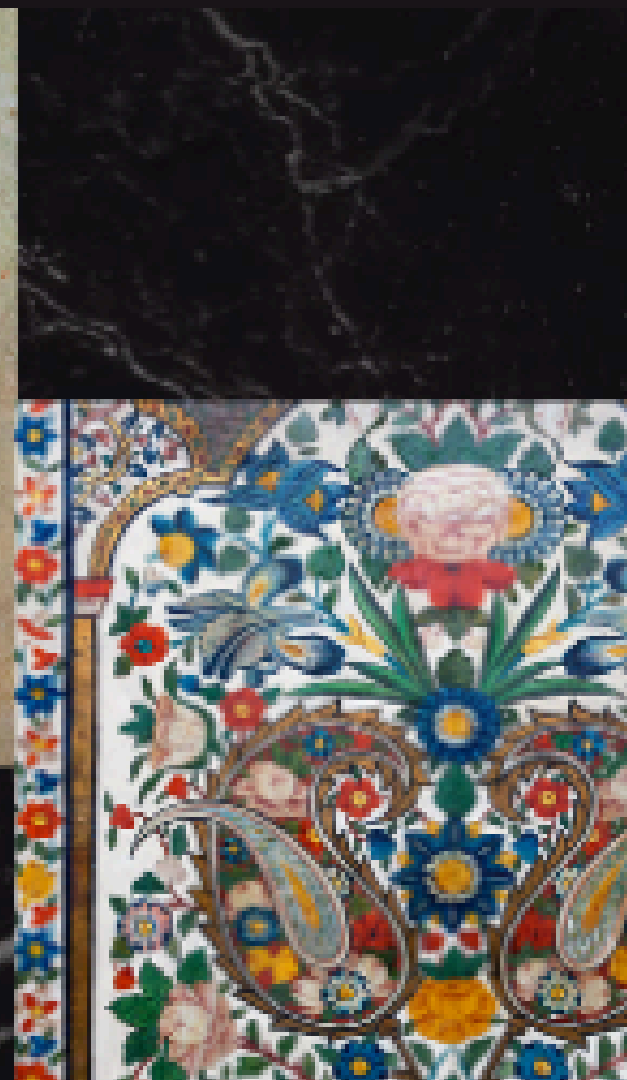
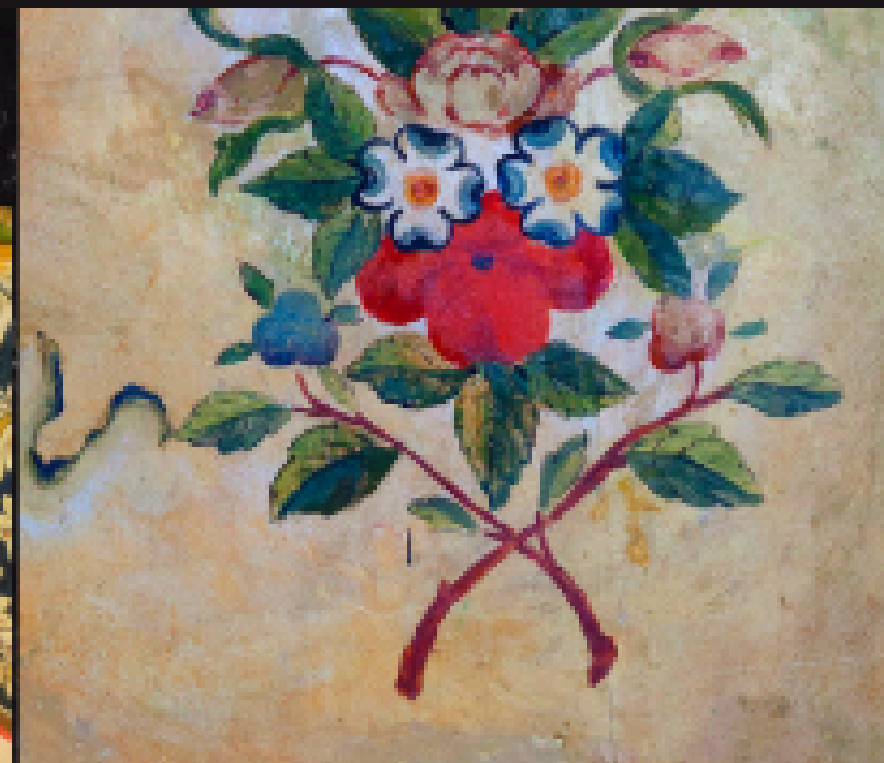
Його іноді називають «Філософською кімнатою» через символічні значення, що передаються його настінними розписами.

«Військові та мисливські сцени»

На стінах центральної зали другого поверху палацу зображено сцени полювання та війни на 18-метровому фризі. З 18 метрів 4,34 метра представляють сцени полювання, а 13,66 метра — сцени війни. Загалом на цих сценах полювання та війни зображено приблизно 400 осіб.

Настінні розписи палацу Шекінського хана слугують не лише декоративними елементами, а й містять глибоке символічне значення. Фігури птахів і тварин, зображені на цих картинах, загалом уособлюють свободу, силу та гармонію з природою. Рослинні мотиви та квіткові композиції символізують безперервність життя, достаток та естетичні цінності. Сцени полювання та війни, зображені на стінах палацу, виділяються як візуальні наративи, що відображають героїчні ідеали та історичні події того періоду. Коротше кажучи, ці картини вважаються не лише витворами мистецтва, а й символічними вираженнями культурної ідентичності та світогляду.

«Одна картина, тисячі історій»

UNESCO

Палац Шекінського хана був внесений до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у 2019 році. Він був включений до цього списку разом з історичним центром Шекі. Завдяки своїм унікальним архітектурним особливостям, багатому оздобленню та історичній цінності, палац визнаний важливим об'єктом культурної спадщини світового значення.

Палац Шекінського хана був включений до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у 2019 році за критеріями (ii) та (v). Критерій (ii) визнає палац прикладом культурного обміну вздовж Шовкового шляху, тоді як критерій (v) підкреслює унікальний історичний ландшафт Шекі, традиційне міське планування та гармонію між архітектурою та природою.

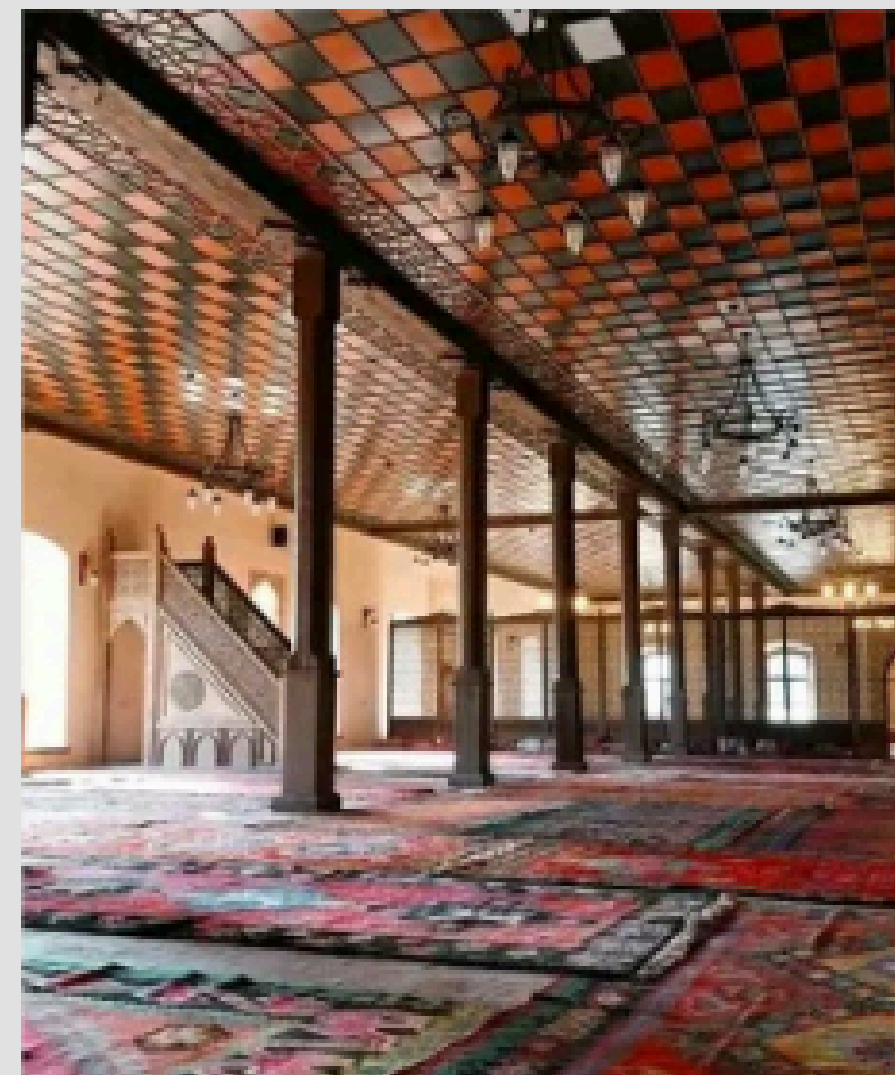
«ІНШІ БУДІВЛІ ПЕРІОДУ ХАНСТВА»

**Будинок
Шекіханових**
Двоповерховий
будинок, збудований у
18 столітті.

Караван-сарай
У 18 столітті в Шекі було
п'ять караван-сараїв.
Сьогодні два караван-
сараї в Шекі збереглися
як історичні споруди.

Ханська мечеть
Мечеть, побудована в
той самий період, що й
Шекінський ханський
палац.

ДРУЖБА

**«Дякую за
вашу увагу»**

zaminarasulova834@gmail.com